

Information om FINNSAM

Postgironr Sverige 646 27 77-1
Postgironr Norge 0533.3489440
Medlemsavgift 2005–06 110 SEK (55 SEK för 2004).

Kassör och adresslista:

Tor Eriksson, Västra Nobelgatan 22, SE-703 55 ÖREBRO
Tel: (0)19-12 08 84 <tor.eriksson@telia.com>

Skogsfinska bibliografin:

Lars-Olof Herou, Gästgivaregatan 12, SE-771 53 LUDVIKA
Tel: (0)240-169 60 <loherou@hotmail.com>

Forskarkatalog:

Christina Norlander. Tel. 0240-754 25 <christina.norlander@telia.com>

Redaktör för FINNSAM-info:

Elisabeth Thorsell, Hästskovägen 45, SE-17739 JÄRFÄLLA
Tel. (0)8-580 188 97. <elisabeth@etgenealogy.se>

Ledningsgrupp 2004-2005

Mellannorrland (s-k) Maud Wedin, Bergalid 3, SE-791 32 FALUN
Tel: (0)23-228 64 <maud.wedin@telia.com>
(suppl) Gränt Wallin, Nyland <grant.vallin@spray.se>

Gävle-Dala/Orsa Maths Östberg, V. Ösavägen 40, SE-822 91 ALFTA
Tel:(0)271-101 68 <finnskogsmuseet@swipnet.se>
(suppl) Barbro Sindler, Falun <bsi@telia.com>

Bergslagen Lars-Olof Herou, Gästgivaregatan 12, SE-771 53 LUDVIKA
Tel: (0)240-169 60 <loherou@hotmail.com>
(suppl) Christer Nilsson, Karlstad <christer.nilsson@kil.se>

Tiveden Lena Gribing, Anderstorp, SE-695 94 FINNERÖDJA
Tel: (0)584-202 86 <lena.gribing@telia.com>
(suppl) Ingrid Gustafsson, Finnerödja

Värmland Arne Vannevik, Brunnalsvägen 5, SE-685 33 TORSBY
Tel: (0)560-712 84 <a.vannevik@tordata.se>
(suppl) Inga-Greta Lindblom, Torsby <inga-greta.lindblom@torsby.se>

Norge södra Finnskogen Birger Nesholen, Gruetunet Museum, NO-2260 KIRKENÆR
Tel: 629-473 15 <gruetune@east.no>
(suppl) Jan Myhrvold, Gjerdrum <jmyhrvol@online.no>

Norge norra Finnskogen Rolf Rønning, Skaugbergetv. 54, NO-2433 HERADSBYGD
Tel: 624-165 67 <rolfro@frisurf.no>
(suppl) Mary G. Tangen, Tørberget <ola-tang@online.no>

Landsnummer Sverige +46 Norge +47

FINNSAM INFORMATION

Årgång 10 Nr 2 – Juni 2004

Sommaren är här – ut i skogen!

Äntligen är den efterlängttade sommaren här och vinterns planer och funderingar kan förverkligas. Nu är det dags att ta fram kartor i alla de skalor och försöka hitta det där torpet långt upp i åsen, som de gamle brukade tala om. Det där, där Daniel i Höjda bodde, han som de sade hade mött både vargen och tomten.

Det är nu det är dags att provgå en bit av deras kyrkstig och fundera på hur de egentligen nådde bygden med kyrka och affär. Hur spred sig nyheterna, hur fick de veta om det var krig eller fred i världen? Var deras liv lättare än vårt, utan stress och klockor, eller mycket hårdare, med hungern bakom dörren?

Trevlig sommar önskar redaktören Elisabeth Thorsell

Nästa FINNSAM-info kommer i september. Manusstopp 20 Aug.

Innehåll i detta nummer:

- Protokoll från FINNSAM-möte i Mangskog
- Dikt, av *Urban Andersson*
- Axplock ur evenemangstips 2004
- Bokannons
- Skogsfinsk forskning vid Mitthögskolan, av *Stig Welinder*
- Preliminärt program för höstkonferensen i Los

Protokoll vid FINNSAM:s årsmöte söndagen den 16 maj 2004 i Mangskog

Närvarande: 20 personer enligt följande namnlista:

Staffan Fenander, Inga-Greta Lindblom, Tellervo Zetterberg, Tor Eriksson, Mary G. Tangen, May K. Olsen, Gunilla Sundblad, Barbro Sindler, Berit Andersson, Stig Skeppstedt, Gertrud Skeppstedt, Maud Wedin, Jan Garnert, Lars-Olof Herou, Edith Juhlin, Bo Hansson, Kjell Nordqvist, Anja-Riitta Ketokoski-Rexed, Anita Vannevik, Arne Vannevik.

§ 1

Mötet öppnades av FINNSAM:s sammankallande Maud Wedin.

§ 2

Bo Hansson utsågs till mötesordförande, Arne Vannevik till sekreterare, Inga-Greta Lindblom och Staffan Fenander till att justera protokollet.

§ 3

Verksamhetsberättelse ansågs enligt praxis utgöras av året utskick av FINNSAM INFORMATION. Berättelsen godkändes.

§ 4

Ekonomisk berättelse för år 2003 har publicerats i FINNSAM INFORMATION nr 1/2004.

Kassören Tor Eriksson kommenterade den och läste upp revisionsberättelser från svensk och norsk revisor.

§ 5

Ledningsgruppen beviljades i enlighet med revisorernas förslag ansvarsfrihet för år 2003.

§ 6

Val av ledningsgrupp, ordinarie ledamöter:

Mellannorrland: *Maud Wedin*, omval; Gävle-Dala/Orsa: *Maths Östberg*, omval; Bergslagen: *Lars-Olof Herou*, nyval; Tiveden: *Lena Gribing*, omval; Värmland: *Arne Vannevik*, omval;

Norge, södra Finnskogen: *Birger Nesholen*, omval; Norge, norra Finnskogen: *Rolf Rønning*, omval.

Ersättare i samma ordningsföljd: *Gränt Wallin, Barbro Sindler, Christer Nilsson* (nyval), *Ingrid Gustafsson, Inga-Greta Lindblom, Jan Myhrvold, Mary G. Tangen*, (övriga omval).

Prel program för FINNSAM:s höstkonferens i Los 24-26 september 2004

Fredagen den 24 september

- 12.00 Samling vid Hotell Loosgården för inkvartering
- 12.30 Lunch
- 13.30 Besök vid lämningarna efter Sophiendals glasbruk och blåfärgs verk.
- 15.00 Fika
- 15.30 Besök i kyrkan och på hembygdsgården
- 17.30 Middag Hotell Loosgården
- 19.00 *Maud Wedin*: Den skogsfinnska kolonisationen i Los-området
- 20.00 Föredrag om Gottlunds besök i Kvarnberg och Tenskog

Lördagen den 25 september

- 08.00 Frukost
- 09.00 *Maud Wedin*: Skogsfinnska släkt- och ortnamn i Los-området
- 10.00 Kaffe
- 10.30 *Lars Lundin*: Föredrag om Imber Nordin-Grip och hennes dokumentationsverksamhet i Los med omnejd.
- 11.30 Lunch
- 12.30 Rundtur med buss till Tenskog, där Mimmi Göllas guidar på gården Söres samt besök i Kvarnberg, där guiden Jan Hedman visar gården Lustes och serverar fika. Tora Kvarnåker visar en kultsten mellan Kvarnberg och Kvarnbergstorp. Bussguide: Allan Nyström
- 19.00 Ljusdals kommun hälsar välkomna samt bjuder på middag
- 20.30 Underhållning av Cecilia Bruce från Hästberg på Järvsö finnskog

Söndagen den 26 september

- 08.00 Frukost
- 09.00 FINNSAM-ärenden
- 10.00 Kaffe
- 10.30 Studiebesök på biblioteket med finnmarksdatabas
- 12.00 Lunch
- 13.00 Besök i Loos Koboltgruva. Bildspel och guidning i gruvan
- 15.00 Avslutningskaffe

Kostnad: ca 780:-/pers i flerbäddsrum (fre-sön), 550:-/pers (lör-sön) enkelrum med hotellstandard tillägg 225:-/pers och dygn

Konferensansvarig: *Maths Östberg, tel 0271-101 68*
E-post: finnskogsmuseet@swipnet.se

Skogsfinsk forskning vid Mitthögskolan

Under uppbyggnaden av det skogsfinska nätverket och den skogsfinska lokalhistoriska forskningen spelade Mitthögskolans geografer en central roll. Så är det inte längre, men Mitthögskolan är i dag i stället ledande med avseende på arkeologiska utgrävningar av skogsfinska platser:

Svartviken, Stora Skedvi sn, Dalarna

Utgrävningarna har här pågått mera intensivt sedan 2001. De fortsätter i veckorna 28-30 i sommar. På platsen finns två finska torp från början av 1600-talet inom en stor fäbodvall. Utgrävningarna har inte påvisat den äldsta nedsättningen, utan de avser ett skogstorp från tiden ungefär 1750-1820, då de sista finnättlingarna bodde i Svartviken. Till sommaren kommer utgrävningarna att omfatta bostadshuset och en bustuga.

Platsens lokalhistoria och kulturminnen, och något om utgrävningarna, kan läsas i en pdf-fil (stor) på hemsidan för Mitthögskolan - Institutionen för humaniora - arkeologi.

Råsjö Gammalgård, Borgsjö sn, Medelpad

Här påbörjades utgrävningarna 2003. De kommer att fortsätta i veckorna 37-39 i höst. Det skogsfinska torpet bröts 1620 och övergavs efter ett sekel. Hitintills har utgrävningarna omfattat åkerterrasser och ett bostadshus, sannolikt med rökugn. Under åkerterrasserna finns rester efter röjningsbränder, och runt huset finns köksavfall. Dateringen till den skogsfinska tiden säkerställs av ett Karl XI-mynt. Planen är att de närmaste åren totalutgräva bostadshuset. Möjligen finns också ett äldre hus. Det kommer att visa sig under höstens utgrävningar.

Om utgrävningarna av Råsjö finns ännu inget skrivet, men Lars Karlsson i Ånge underhåller en bildrik hemsida, som kan hittas med hjälp av djungeltelefonen.

*Stig Welinder
Institutionen för humaniora, Mitthögskolan
871 88 Härnösand
stig.welinder@mh.se*

§ 7

Till firmatecknare utsågs sammankallande Maud Wedin och kassören Tor Eriksson var för sig.

§ 8

Revisorerna Åke Granberg och Idar Steinbakken omvaldes.

§ 9

Sedan den sittande valberedningen undanbett sig omval, utsågs en ny bestående av Anita Vannevik, sammankallande, May K. Olsen och Kjell Nordqvist.

§ 10

Ledningsgruppen adjungerar vid behov till sig projektansvariga osv.

§ 11

Information lämnades om höstkonferensen i Los 24–26 september. Maths Östberg ansvarig. Besök i koboltgruvan planeras, liksom programpunkt där Lars Lundin berättar om Imber Nordin-Grip. Studieresa i Los finnmarker, bl.a Kvarnberg och Tenskog. Beslöts att för framtiden undvika sammanfall med Bokmässan i Göteborg. Vårkonferensen 2005 förläggs till Nås och Järna finnmarker, Vansbro kommun, med byggnadstema. Arkivkonferens i Åbo planeras, med Tor Eriksson som ansvarig. För höstkonferensen 2005 står Norge (södra finnskogen) på tur.

§ 12

Beslöts att FINNSAM om möjligt ska delta i bokmessa i Åbo 1–3 oktober 2004. Uppdrag åt ledningsgruppen att bevaka ärendet.

§ 13

Förslag till taxepprinciper för annonser i FINNSAM INFORMATION redovisades och godkändes. Kommer att införas i informationsbladet.

§ 14

Rapporter:

- a/ Maud Wedin redovisade läget för Segerstedt-projektet. Utgivning planeras till 2005. En första skiss till kommentardelarna mm skall var klart till höstkonferensen.
- b/ Informationsskrift på engelska *The Forest Finns in Scandinavia* av Maud Wedin presenterades. En finsk skrift planeras, så fort ekonomin tillåter.
- c/ Jan Garnert informerade om förutsättningar för en eventuell nyutgåva av Keylands *Svensk Allmogekost*
- d/ Mary Tangen redovisade läget för den planerade resan till Finland. Med buss från norska finnskogen blir den dyrare än beräknat. Efter lång diskussion beslöts, att Mary fortsätter planeringen, men nu under förutsättningen att

var och en tar sig till Stockholm, och att buss hyrs i Finland.

- e/ Staffan Fenander berättade om en finsk upplaga av CD:n Finnskogen - en sagolik verklighet. Den svenska versionen uppgraderas.
- f/ Släktnamnsprojektet fortskrider. En skrift beräknas bli klar hösten 2004.
- g/ Bok om försvunna rökstugor av Herou-Holmdahl beräknas klar under 2005 i samarbete med Torsby Finnkulturcentrum
- h/ Bok av Maud Wedin om den skogsfinska kolonisationen i Alfta, Bollnäs och Hanebo socknar i Hälsingland kommer i juni.
- i/ Seppo Remes önskar avgå som ansvarig för hemsidan. Rolf Persson tillfrågas.

§ 15

Mötet avslutades.

Arne Vannevik
sekreterare

Bo Hansson
mötesordförande

Staffan Fenander
utsedd att justera
Originallet justerat den 24 maj 2004

Inga-Greta Lindblom
utsedd att justera

Purala finngård

Röjdåfors, Östmark.

Öppet midsommardagen - 8 augusti tisd.- sönd. kl. 12 - 18.

Servering av motti och fläsk, kaffe våfflor.

Midommardagen kl. 14.00 underhållning.

Tel. 0560-250 12, 250 32.

Ny bok om södra Hälsinglands finnskogar
(224 sidor + 16 sidor färgkartor)

Den skogsfinska kolonisationen i Alfta, Bollnäs och Hanebo av Maud Wedin

Introduktionspris: 150 kr (+ porto 50 kr)

Beställning: Maud Wedin tel 023-22864

E-post: maud.wedin@telia.com

10/7 11.00-16.00 Hantverksdag med bl.a, järnframställning i blåsterugn, servering av motti.

12-13/7 Kurs, Jakt och vapen, Fågelsjöbössor, information 0657/300 52.

14/7 19.00 Berättarkväll med författarna till "Fågelsjöbygdens dramatiska förvandling 1860-2000", minnen, historier och skrönor.

- 0 - 0 - 0 - 0 -

Temanummer om värmländsk finnkultur

Vårens nummer av Föreningen Värmländsk Kulturs tidskrift *Värmländsk Kultur*, nr 2/2004, är ett temanummer med rubriken "Finnskog och skogsfinnar". Ur innehållet kan nämnas artiklar om Albrekt Segerstedt, norska finnskogen, Torsby Finnkulturcentrum, Nils Keyland och Solør-Värmland Finnkulturförening. FINNSAM och dess historia beskrivs liksom en matnyttig artikel i form av recept på finsk rotsaklåda. Arne Vannevik har varit redaktör för temanumret som också kan beställas från honom (se adresslista längst bak)

- 0 - 0 - 0 - 0 -

Nya häften om skogsfinnarna på engelska och finska

Efter önskemål från medlemmar, museer och turistcentra har FINNSAM givit ut två nya häften om skogsfinnarna. Det ena är skrivet på engelska (utgivet i maj) och det andra på finska (kommer vid midsommar). Häftena har 32 sidor och är rikt illustrerade med både svartvita bilder och färgfoton och tar upp den mest grundläggande informationen om skogsfinnarna i Skandinavien.

De heter *The Forest Finns in Scandinavia* och *Skandinavian Metsäsuomalaiset*.

Båda häftena finns till salu på *Finnetunet / Gruetunet Museum, Torsby Finnkulturcentrum, Finnskogsmuseet i Skräddrabo, Alfta* och *Hälsinglands Museum, Hudiksvall*.

De kan även köpas hos *Mary G Tangen* i Tørberget, Trysil, *Solør-Värmland Finnkulturförening* och *Maud Wedin*, Falun.

Ca-priset per styck är 50 kr + ev porto.

Tyvär är Finlandsresan inställd

Tyvär måste vi meddela att den planerade resan till Finland måste inställas. Den blir, under rådande omständigheter, för dyr. Vi hoppas att det blir möjligt ett annat år istället.

Mary och Maud

Under rönnen

Dagsvers, den 16:e maj 2004

Tillägnad FINNSAM:s vårkonferens i Mangskog
Av Urban Andersson, Manghagen

Under rönnen ligger en snäcka kvar
Allt blir en bild av något som var
Vårdträden...grunden av pörtet som stått
i skogen här...tidsbilden...tid som har gått
tid som för längesedan från oss farit
Allt blir en bild av något som varit
...sätter sig djupt i våra sinnen
...suddiga tankar... glasklara minnen
blandas i en degel och blir til ett *Nu*
i *det* får vi mötas...vi...jag och du
Hus har förfallit och hus har rivits
Många har forskat och mycket har skrivits

En del vet vi att vi tror...en del tror vi att vi vet
men mycket förblir ändå hemlighet
Vi tacksamhet känner över något som var
Under vårdträdet ligger en snäcka kvar

Axplock ur evenemangstips, sommaren 2004

Sammanställt av Maths Östberg

Solör-Värmland Finnkulturforening (SVFF)

- 19/6** 9.30-17.00 Bussresa på Finnskogen, Torsby Finnkulturcentrum – Östmarks kyrka – mottilunch på Purala – minnesstenen vid Röjden. Pris 180:-, anmälan 0560/712 84.
- 2/7** 18.30 Sommarfest på Purala, Jularboglimentarna, sång, musik, dikt och överraskningar.
- 7/7, 14/7, 21/7** och **28/7** 18.30 Finnskogskväll på Purala, spelmän, sång och dikt.
- 9-11/7** Finnskogdagene i Svullrya. SVFF finns i Bedehuset.
- 10/7** 9.00 Busstur från Tanken med Jan Myhrvold som guide, 14.00 Föredrag av Niclas Persson om Gottlunds släktnamnsförteckning.
- 25/7** 10.00-15.00 Slätter på Abborrtjärnsberg.
- 14/8** 11.00 Lebiko, Varaldskogen, Sjutorpsvandring, 8 km, servering, i samarbete med Finnskogen Turistforening.

Finnskogen Turistforening, ur turprogrammet

- 17/7** 11.00 Hof Finnskog kirke, Kjerkevegen i Hof (Breisjöberget-Dulpetorpet), (12 km).
- 17/7** 11.00 Lundeby, Varaldskogen, vandring –Åranstorpet – Abborrhögda – Kvåho, (10 km).

Timbonäs-Långnäs Byalag, Gräsmarks sn

- 8/8** 10.00 Bygdegården Kvarna, Timbonäs, Finnkulturdag, underhållning, utställning, försäljning av hantverk och hemslöjd, servering.

Nordvärmlands Släktforskarforening

- 12/6** 13.00, Torsby Finnkulturcentrum, Vandring bland rökstugor och finntorp i Mattila (medtag fika).

Finnerödja Hembygdsforening

- 1/8** 11.00 Hembygdsdag, fotoutställning, släktforskning, hantverk, primitiv järnframställning, servering, hemslöjdsförsäljning.

Dan Andersson-vecka, Ludvika

- 25/7** 10.45 Turistbyrå i Ludvika, Finnmarkstur, guidad heldagstur med buss, anmälan till Ludvika/Smedjebacken Turism.
- 25/7** 12.00 Norhyttan, konstnären Birgitta Pettersson presenterar sin utställning Finnmarkens mystik.
- 29/7** 8.45 Turistbyrå i Ludvika, guidad busstur och finnmarksvandring (ca 8 km), anmälan till Ludvika/Smedjebacken Turism.
- 29/7** 15.30 Kullens bystuga, byavandring.

- 30/7** 17.00 Bräntjärnstorpet, vandring (ca 2,5 km) med Nils Holmdahl, 19.00-Bräntjärnstorpet öppet.

Finnmarkens Hembygdsforening, V Dalarna

- 7/7** 18.00 Oxfallsdag.
- 18/7** 12.30 Kroktorpet, Mottifest.
- 21/8** 15.00 Kvarndag, Jan-Erikes kvarn (skyltat fr. Rv 26).

Spelmannen Lejsme-Per

- 29/7** 18.00 Riihimäki, Avradsberg, Lejsme Per-afton.

Folkmusikfest på Ödmården

- 16/7** 9.00-17.00 Åmots Folkpark, danskurs, Finnskogens danser, anmälan: www.folkmusikfesten.nu

Finnskogsriket

- 15/8** 9.30 Vittsjön, ängsslätter.

Finnskogens Vänner, Bollnäs Finnskog

- 17/7** 14.00 Katrineberg, Finnskogsträffen.

Skräddrabo Bygdegårdsforening och Finnskogsmuseet

- 18/7** 14.00 Finnskogsdag med natur och kultur, samling i Långtjärnsberg 15.00, mutti serveras.
- 22/7** Heldags busstur på Alfta Finnskog till Finnskogsmuseet, Gullberg och Svabensverk, bildvisning, mutti, ängsvandring, anmälan 0271/550 30.
- 7/8** 18.00 Kulturkväll, tema: Galvenmusiken.

Bingsjö by, Rättviks Finnmark

- 7/7** 15.00 Bingsjöstämma.

Orsa Besparingsskog

- 8/7** 10.00-15.00 Såg- och mjölnardag, Näckådal.
- 18/7** 10.00-15.00 -"-
- 14/8** 10.00-15.00 Råbergskvarn, visning av skvaltkvarn och vadmalstamp i drift.

Fågelsjö Hembygdsforening

- 20-21/6** Kurs i flaknäver, information 0657/300 52.
- 4/7** Prästhelg enligt gammal tradition.
11.00 Högmässa i Fågelsjö kapell.
15.00 Visning av Gammelgården.
- 8-10/7** Smide, "Järn på gammalt vis", symposium om lågteknologisk järnframställning.